PDF Compressor Free Version

Lead

แพทย์หญิงเกษศิรินทร์ พุฒิโชติ
กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช

สูตรโครงสร้าง Pb

CAS NO. 7439-92-1 **UN No.** 1469 – Lead nitrite **UN No.** 1470 – Lead perchlorate (solid or liquid)

ชื่ออื่นๆ มักอยู่ในรูปสารประกอบ: Lead acetate ($Pb(C_2H_3O_2)_2$), Plumbane (PbH_4), Lead difluoride (PbF_2), Lead tetrafluoride (PbF_4), Lead dichloride ($PbCl_2$), Lead tetrachloride ($PbCl_4$), Lead tetrabromide ($PbBr_4$), Lead diiodide (PbI_2), Lead nitrate ($Pb(NO_3)_2$), Lead oxide (PbO), Lead dioxide (PbO_2), Lead trioxide (Pb_2O_3), Lead tetroxide (Pb_3O_4), Lead sulfide (PbS), Lead selenide (PbSe), Lead telluride (PbTe)

ข้อมูลทั่วไปของสารเคมี

ตะกั่วไม่ละลายในน้ำ (Insoluble in water) สถานะสามัญเป็นของแข็ง โลหะสีขาวอมฟ้า (bluish white) ที่มีความวาวสว่าง

- น้ำหนักโมเลกุล: 207.2 กรัม/โมล
- ความเป็นกรดด่าง (pH) : Lead nitrate 4.5 – 7.0 , Lead acetate = 4.0 - 7.0 , Lead chloride = 7.5
- ความถ่วงจำเพาะ: 11.35
- ความหนาแน่น: 11.34 กรัม/ลูกบาศก์เซนติเมตร
- จุดหลอมเหลว: 327.46 องศาเซลเซียส หรือ 621.43 องศาฟาเรนไฮต์
- จุดเดือด: 1749 องศาเซลเซียส หรือ 3180 องศาฟาเรนไฮต์

Available uses/form/source

ตะกั่วได้มาจากกระบวนการคั่วสินแร่ตะกั่ว “เจเลน่า (galena)” หรือ Lead sulphide (PbS) ด้วยคุณสมบัติที่ตะกั่วมีลักษณะ นิ่ม อ่อนตัว ดัดได้ ตีเป็นแผ่นบาง หรือ หลอมได้ และมีคุณสมบัติเป็นตัวนำไฟฟ้าไม่ดี รวมทั้งทนต่อการกัดกร่อน

- ใช้เป็นภาชนะบรรจุสารที่กัดกร่อนทั้งชนิดของเหลว และก๊าซ เช่น กรดซัลฟูริก
- ใช้เป็นวัสดุเพื่อดูดซับเสียง และแรงสั่นสะเทือน
- ใช้เป็นวัสดุกำบังรังสีเอกซเรย์ หรือ เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์
- พบเป็นส่วนประกอบหลักในแบตเตอรี่ที่ใช้สำรองไฟ โลหะผสม ส่วนหุ้มสายเคเบิลอุปกรณ์อิเลคทรอนิกส์ ลูกปืนหรืออาวุธทางทหาร หม้อน้ำรถยนต์
- แม้ปัจจุบันหลายบริษัทเลิกใช้สารตะกั่วในสีน้ำมันทาอาคาร ให้ระวังในอาคารเก่าเนื่องจากโครเมี่ยมสีเหลือง หรือสีขาววาวของตะกั่วขาว ถูกนำไปใช้ในการทาสี สิ่งก่อสร้าง ได้แก่ อาคารเก่า สะพานเหล็กเดิม
- Lead oxide ถูกใช้เป็นส่วนประกอบของแก้วคริสตัล (crystal glass) เซรามิก (ceramics) อัญมณี (jewellery) และแก้วจากฟลินต์ (flint glass) ซึ่งเป็นส่วนประกอบของเลนส์ที่ใช้ในกล้องไมโครสโคป และกล้องเทเลสโคป เพราะมีคุณสมบัติดัชนีหักเหแสงสูง
- สารตะกั่วถูกใช้เป็นสารประกอบในการรักษาแบบการแพทย์ทางเลือกบางประเภท
- ยังมีสารตะกั่วในสีทาของเล่นเด็กที่นำเข้าจากบางประเทศ
- อาจมีสารตะกั่วปนในน้ำจากท่อน้ำที่ทำด้วยตะกั่ว

Health Effect and management

อวัยวะเป้าหมาย

- ระบบประสาทและสมอง

PDF Compressor Free Version

- ระบบทางเดินอาหารและตับ
- ระบบทางเดินปัสสาวะและไต
- ระบบโลหิต โดยเฉพาะที่เม็ดเลือดแดง
- ระบบหัวใจและหลอดเลือด
- ระบบการสืบพันธุ์

อาการพิษรุนแรงเฉียบพลัน

สัมผัสทางการกินและการสูดดม ทำให้เกิดอาการเชิงระบบ ดังนี้

ระบบประสาทและสมอง: ในระยะเฉียบพลัน ตะกั่วมีผลทำให้เกิดพยาธิสภาพต่อหลอดเลือดขนาดเล็กในเนื้อสมอง เป็นผลให้สมองบวม ความดันในสมองสูง จนเกิดอาการปวดศีรษะร่วมกับอาเจียนพุ่ง สับสน ชัก ซึมหมดสติ หรือทำให้เส้นประสาทตาอักเสบ เกิดการมองเห็นลดลงหรือตาพร่ามัวได้

ระบบทางเดินอาหาร: ตะกั่วเมื่อเข้าไปในร่างกายสามารถไปรบกวน การเคลื่อนตัวของลำไส้แบบปกติได้ ทำให้เกิดการหดเกร็งของกล้ามเนื้อผนังลำไส้ ทั้งยังไปรบกวนการขนถ่ายประจุไฟฟ้าภายในลำไส้ ทำให้เกิดอาการ ปวดบิดท้องรุนแรง ท้องผูกจนมีอาการคล้ายลำไส้อุดตัน เบื่ออาหาร หรือ ตับอักเสบเฉียบพลัน

ระบบโลหิตเม็ดเลือดแดง: ภาวะโลหิตจางจากเม็ดเลือดแดงแตก (Hemolyticanemia)

อาการระยะยาว (Chronic exposure)

ระบบประสาทและสมอง: พบภาวะอ่อนเพลีย ปวดเมื่อย วิตกกังวล หรืออารมณ์หงุดหงิด (Irritability)

กล้ามเนื้อส่วนปลายอ่อนแรงเกิดเป็นภาวะข้อมือตก (wrist drop) หรือเท้าตก (foot drop) โดยไม่สูญเสียความรู้สึกได้

ระบบทางเดินอาหารและตับ: คลื่นไส้อาเจียน เบื่ออาหาร ปวดท้อง อาจมีภาวะตับอักเสบ ค่าเอนไซม์ตับขึ้นสูง

ระบบโลหิตเม็ดเลือดแดง: เกิดเป็นภาวะโลหิตจาง ได้ทั้งชนิด normocytic และ microcytic anemia มี basophilic stippling

ระบบทางเดินปัสสาวะและไต: อาจพบภาวะ Fanconi's syndrome ระดับยูริคในเลือดสูง เป็นโรคเก๊าท์ และไตวายเรื้อรัง

ระบบหัวใจและหลอดเลือด: อาจพบภาวะความดันโลหิตสูง

ระบบการสืบพันธุ์: ในเพศชาย พบระบบฮอร์โมนเพศลดลงและมีความผิดปกติของตัวอสุจิ / ในเพศหญิง พบการแท้งที่เกิดขึ้นเอง (Spontaneous abortion)

การก่อมะเร็ง

มีการจัดอันดับของ International Agency for Cancer Research (IARC, 2018) ของตะกั่ว แบ่งตามชนิดสารประกอบ ดังนี้

- Lead พบว่าตะกั่วสามารถก่อมะเร็งต่อไตในหนูทดลอง แต่ไม่พบข้อมูลการก่อมะเร็งในมนุษย์ จึงมีการจัดอันดับของ Lead ให้อยู่ในระดับ "น่าจะเป็น" กลุ่ม 2 (2B)
- Lead compounds, inorganic ให้อยู่ในระดับ "อาจจะเป็น" กลุ่ม 2 (2A)
- Lead compounds, organic ให้อยู่ในระดับ "ไม่จัดกลุ่ม" กลุ่ม 3

การดูแลผู้ป่วยก่อนถึงโรงพยาบาล

1. ลดการรับสัมผัสตะกั่วเพิ่มเติม โดยนำผู้ป่วยออกจากบริเวณที่มีสารตะกั่วมาอยู่ในที่มีอากาศถ่ายเท
2. กรณีสัมผัสทางผิวหนัง ถอดเสื้อผ้าหรือชุดฟอร์มที่ปนเปื้อนตะกั่วออกเก็บเสื้อผ้าที่ปนเปื้อนทิ้งลงในถุงพลาสติกที่ปิดมิดชิด และรีบล้างบริเวณที่สัมผัสด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 20 นาที หากเป็นฝุ่นให้แปรงออก ห้ามสะบัดหรือใช้เครื่องดูดฝุ่นเพราะอาจเกิดการฟุ้งกระจาย

PDF Compressor Free Version

3. ในกรณีที่มีอาการชัก ให้ป้องกันการบาดเจ็บจากการกระแทกโดยจัดผู้ป่วยให้อยู่ในท่านอน บนพื้นราบ ห่างออกจากบริเวณที่อาจมีสิ่งของตกใส่ผู้ป่วย และให้ยาหยุดชัก ชนิด benzodiazepine ขนาดยา benzodiazepine: diazepam 10 มิลลิกรัม/โดส ทางหลอดเลือดดำหรือทางทวารหนัก หรือ midazolam 10 มิลลิกรัม/โดส ทางหลอดเลือดดำ หรือทางกล้ามเนื้อ

4. ในกรณีซึมหรือหมดสติ ให้จัดท่านอนตะแคงข้าง ศีรษะต่ำ เพื่อป้องกันการสำลัก ให้ออกซิเจน และพิจารณาใส่ท่อช่วยหายใจในรายที่พบลักษณะทางเดินหายใจอุดกั้น หรือ การหายใจไม่เพียงพอหลังการให้ออกซิเจนเบื้องต้น

5. ตรวจวัดสัญญาณชีพ

6. หากพบการปนเปื้อนต่อผิวหนัง ผม เล็บ หรือดวงตา ให้ชำระล้างด้วยน้ำสะอาดจำนวนมากนานอย่างน้อย 15 นาที

การป้องกันสำหรับเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุข

เจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขไม่ควรเข้าไปพื้นที่อันตราย (Hot/ Warm zone) เนื่องจากเป็นบทบาทของเจ้าหน้าที่กู้ภัยที่จะต้องใส่ชุดป้องกันสารเคมี (PPE) ระดับ B

1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติการ ณ จุดเกิดเหตุให้อยู่ Cold zone และใส่ชุดป้องกันสารเคมีระดับ C

2. กรณีที่ผู้ป่วยถึงโรงพยาบาลแล้ว ถ้าผู้ป่วยยังไม่ผ่านการล้างตัว หรือผ่านการล้างแล้วแต่ไม่สะอาด ให้ล้างตัวใหม่ทุกครั้งก่อนเข้าห้องฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขที่ช่วยล้างตัว ต้องใส่ชุดป้องกันสารเคมีระดับ C ตามชนิดอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ดังตาราง

ตารางที่ 1.15 อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับสาร Lead

	สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันการหายใจแบบหน้ากากเต็มหน้า (full-face mask) Air purifying respirator) พร้อมไส้กรองสารเคมีชนิด N100 (US), R100, P 100 หรือชนิด P3 (EN143)
	ถุงมือLatex, Natural Rubber, Nitrile หรือNitrile + PVC ชนิดใดก็ได้ เพื่อป้องกันผิวหนังสัมผัสสารและฝุ่นตะกั่ว (dust) โดยตรง
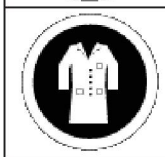	ชุดป้องกันสารเคมี (chemical protective clothing): Latex, Natural Rubber รองเท้ากันสารเคมี : ชนิดใดก็ได้ที่ปกคลุมผิวหนังทุกส่วน
	สวมใส่แว่นตานิรภัยที่มีการปิดกั้นด้านข้าง (Safety glass with side shields) สอดคล้องกับมาตรฐาน EN 166 (EU)

การปนเปื้อนทุติยภูมิ

มีโอกาสปนเปื้อนทุติยภูมิจากฝุ่นโลหะได้โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ป่วยยังไม่ได้รับการชำระล้างตัว ผม หรือยังสวมเสื้อผ้าที่ปนเปื้อนฝุ่นตะกั่ว

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ

- การตรวจทั่วไป
  - o พิจารณาการตรวจที่บ่งความเป็นพิษจากสารตะกั่ว ได้แก่ CBC หรือ Haematocrit, BUN/Cr, LFT และ Uric acid level
  - o ส่งเอกซเรย์ acute abdomen series ในกรณีที่สงสัยว่าผู้ป่วยรายนั้นได้รับสัมผัสทางการกิน

PDF Compressor Free Version

o ในกรณีมีอาการทางสมอง แนะนำให้ส่งตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมอง เพื่อประเมินภาวะสมองบวม

• ตัวบ่งชี้ทางชีวภาพ (Biomarker)

o สามารถส่งตรวจระดับตะกั่วในเลือดได้

o ควรส่งตรวจ Zinc protoporphyrin (ZPP) เพื่อการประเมินการสัมผัสสารระยะยาว

การรักษา

การชำระล้างพิษ

• พิจารณาถอดเครื่องนุ่งห่มที่ปนเปื้อนตะกั่วออก

• ล้างตัวด้วยน้ำสะอาดจำนวนมากร่วมกับสบู่อ่อน อย่างน้อย 15 นาที

• ล้างตาด้วย 0.9% normal saline จำนวนมากหากพบมีอาการสัมผัสต่อดวงตา

• กรณีสัมผัสโดยการกิน พิจารณาสวนล้างลำไส้ด้วยวิธี Whole bowel irrigation ด้วยสาร polyethylene glycol with electrolyte solution

1. การรักษาแบบประคับประคอง

• ให้ออกซิเจนและใส่ท่อช่วยหายใจทันทีในกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการซึมมาก หมดสติ หรือชักเกร็งกระตุกรุนแรงต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

• กรณีมีอาการชักเกร็งหรือกระตุก ให้ยาหยุดชักชนิด benzodiazepine เข้าทางหลอดเลือดดำ ทางกล้ามเนื้อหรือทางทวารหนัก หากไม่สามารถหยุดชักได้ พิจารณาให้ phenobarbital ทางหลอดเลือดดำ

ขนาดยา benzodiazepine: diazepam 10 มิลลิกรัม/โดส ทางหลอดเลือดดำ หรือทางทวารหนัก หรือmidazolam 10 มิลลิกรัม/โดส ทางหลอดเลือดดำหรือทางกล้ามเนื้อ phenobarbital sodium 20 – 320 มิลลิกรัม หยดทางหลอดเลือดดำ (อัตราส่วน <60 มิลลิกรัม/นาที)

• ตรวจสัญญาณชีพและระดับความรู้สึกตัว

• พิจารณาให้น้ำเกลือทางหลอดเลือดดำตามความเหมาะสม

2. การรักษาจำเพาะ

• ให้การรักษาด้วยยาขับตะกั่วในร่างกาย (chelating agents) ได้แก่ $CaNa_2$edetate, Dimercaprol หรือ Succimer ซึ่งพิจารณาตามแนวทางมาตรฐานสากล โดยพิจารณาจากอาการของผู้ป่วยร่วมกับระดับสารตะกั่วในเลือด

ภาวะแทรกซ้อนระยะยาวจากการสัมมผัส (Long term sequelae/complications)

ตะกั่วทำให้สารสื่อประสาทมีความแปรปรวนจนเกิดเป็นภาวะความจำและการเรียนรู้บกพร่อง มีสมรรถนะทางสมองถดถอย (Cognitive impairment) หรือรุนแรงจนทำให้เกิดโรคสมองเสื่อมได้

การนัดตรวจติดตาม (Follow up)

หากระดับตะกั่วในเลือดสูงกว่าเกณฑ์ ควรนัดติดตามอาการและระดับสารตะกั่วในเลือดทุก 1–3 เดือน หลังได้รับการรักษา จนกว่าจะสิ้นสุดการรักษาตามแนวทางมาตรฐาน

อาการที่ควรพบแพทย์ (หลังกลับบ้าน)

• หากมีอาการปวดศีรษะร่วมกับอาเจียนพุ่ง มีอาการชักเกร็งกระตุก ซึมลง หรือหมดสติ ให้รีบนำส่งโรงพยาบาล

• หากมีอาการปวดท้อง เบื่ออาหาร อาเจียน ท้องผูก ให้กลับมาตรวจซ้ำ

• สังเกตอาการปวดตามข้อ ข้อบวมอักเสบ ให้กลับมาตรวจซ้ำ

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

1. Hoffman RS, Howland MA, Lewin NA, Nelson LS, Goldfrank LR, Flomenbaum NE. Goldfrank's Toxicologic Emergencies. 10th ed. New York, NY: McGraw-Hill; 2015.

PDF Compressor Free Version

2. Burke RA. Hazadous Materials Chemistry for Emergency Responders. 3rd ed. Florida: Taylor & Francis group; 2013
3. WebWiser: National Library of Medicine(US).Wireless information system for emergency responders.(cited 2013 Dec 10) Available from: http://webwiser.nlm.nih.gov/
4. Lead. In: IBM Micromedex® TOMES® System (electronic version). IBM Watson Health, Greenwood Village, Colorado, USA. Available at: https://www.micromedexsolutions.com/(cited: 08/01/2018).

PDF Compressor Free Version

แนวทางการดูแลผู้ป่วยสัมผัส Lead

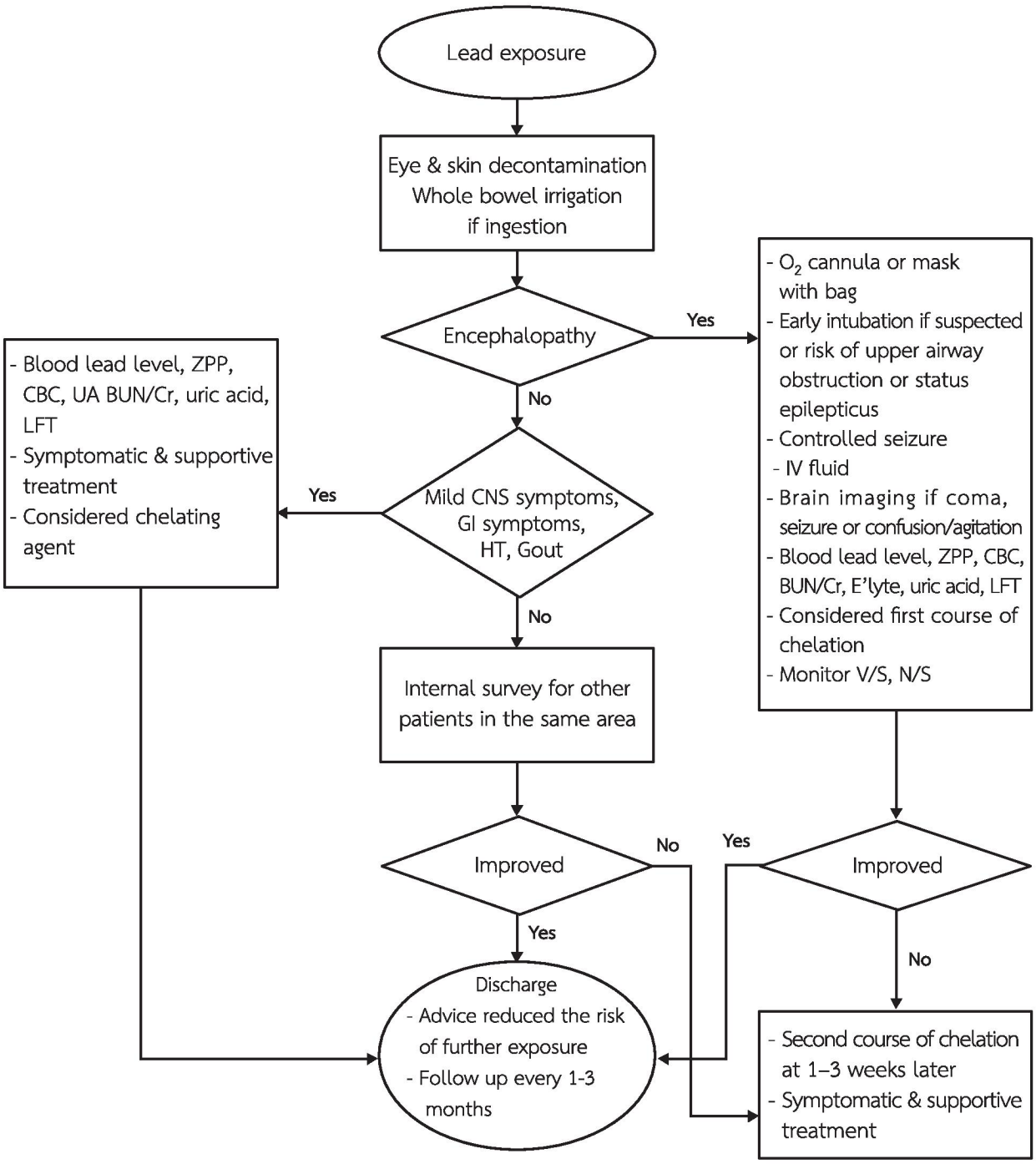

PDF Compressor Free Version

Order for Lead exposure Poisoning Rayong Hospital

Progress Note	Date/ Time	Order for one day	Date /Time	Order for continue
		INVESTIGATION - CBC, BUN/Cr, Serum electrolyte , LFT - Blood lead level ☐ Zinc protoporphyrin level (ZPP) ☐ Blood Sugar/CBG ☐ UA ☐ uric acid ☐ Lab other ..... ☐ CXR ☐ Abdomen supine & upright ☐ Brain imaging (CT, MRI) **TREATMENT** ☐ Skin decontamination ..... ☐ Eye irrigation ..... ☐ NPO ☐ On O_2 mask with bag....LPM ☐ Diazepam 10 mg IV/ Rectal route ☐ Midazolam 10 mg IV/ IM ☐ Phenobarbital..... mg IV ☐ ET-Tube ..... ☐ Ventilator setting ..... ☐ 0.9% NSS 1000 ml. drip.....ml/hr ☐ 5% D/NSS/2 1000 ml. drip.....ml/hr ☐ Monitor vital sign, O_2 sat, I/O, ... ☐ Other..... ..... **CONSULTATION** ☐ medicine ☐ Neurologist ☐ Hematologist ☐ poison center		
Department of service	Ward		Physician	
Name of patient	Age		HN	

PDF Compressor Free Version

NAME.....HN.....

Doctor Treatment Record for Lead exposure

History:.....
.....
.....

Physical Examination

BP.....mmHg PR...../min RR...../min BT.....c

O_2 sat.....%

( ) GA: cyanosis, tachypnea, NORMAL

( ) Eye: pallor conjunctivitis, corneal burn, lacrimation, impaired vision, NORMAL

( ) Respiratory:

Upper: stridor, aphonia

Lower: abnormal breath sound .....

....., NORMAL

( ) Abdomen : Orgenomegaly .....

Tenderness area.....

Bowel movement .....

( ) Skin: rash, swelling, ulceration, burning,.....

( ) Extremities :

Arthritis.....

Gouty tophi .....

( ) Other system or associated injuries.....

.....

\ .....

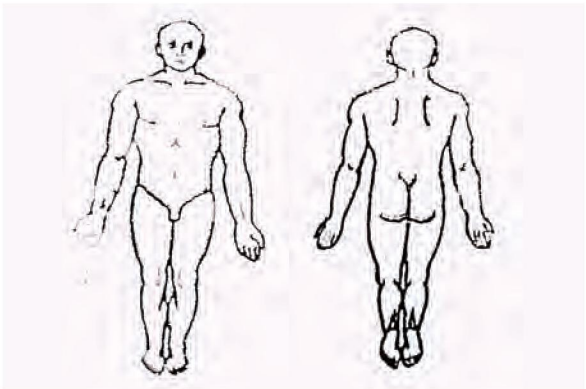

Investigation:.....
.....
.....
.....

Management:.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Signature.....

DATE.....**TIME**.....